

Вишні

Леся Храплива-Щур

Ігор і Ірця повернулися з табору просто на хутір до дядька. В таборі було добре, але й на хуторі непогано. В таборі були братчики й сестрички, а на хуторі мама, тітка і дядько та їх син, юнак Левко, що саме повернувся з водного табору. В таборі грали такі різні цікаві гри і влаштовували змаги, а тут весь день бігали, купалися та гралися з собакою Бровком. Бровко нікого не кусав, а якщо навіть жартом вкусив, то це не боліло. В таборі був смачний і здоровий "фас", а тут попри сніданки, обіди й вечері були ще вишні на деревах у садку. Ой, вишні, такі червоні, великі й сочисті, що не лиш Ігор з Іркою, але навіть Левко і всі старші мали весь час руки й уста червоні, ніби індіяни! А так багато тих вишень на кожній гілці, що треба було підпирати гилляки колами, щоб не поламалися. Було їх подостатком на полумиску, скільки разів засідали до столу. Тітка з мамою варили з них вареники, пекли коржики та смажили варення на зиму. А солодкі які були ці вишні — не від'їсися їх!

Тато приїздив до них на кожний кінець тижня в п'ятницю вечором, і вже від полудня всі його вижидали. Бо завжди привозив зі собою скирту листів і газет, а часом ще яку книжку чи забавку дітям. А ось цієї п'ятниці, коли тато приїхав, на столі появився лист. Не такий звичайний. Коверта була якась інша, значки були інші, навіть адреса написана якимсь таким фіолетним чорнилом. Всі старші довго перешіптувалися та передавали листа з рук до рук. Аж врешті в суботу при сніданку показали дітям світлину. Там стояло двоє дітей, може таких, як Ігор з Іркою. Тільки личок їх не можна було розпізнати, так були позавивані в хутрянні шапки й кожушки. Біля них собака, завбільшки, як Бровко, тільки більше кудлатий. А стояли перед якоюсь хаткою-не хаткою. Подібне щось було до того куреня, що його збудував був Ігорів рій в таборі у своїй кривці.

Ігор та Ірка хотіли зараз все знати: хто це, і де, і чому. Мама стала пояснювати, що ця світлина прийшла в листі від тітки. Здалека, бо аж з Сибіру. Туди більшовики вивезли були дядька й тітку, другу мамину сестру. За те їх вивезли, що вони любили Україну. І навіть тепер, коли покінчився час їх кари, їм не дозволили повернутися в Україну, а казали залишитися там, на півночі. А це їх діти Івась та Іня. Вони приходяться Ігореві й Ірці братом та сестрою у других. Живуть у цій хатці, що за ними. Її дядько мусів сам собі збудувати. А щоб доїхати до школи, запрягають у санчата собаку Гривка, бо інакше туди не доїхати. Це все було написане в листі. І ще, що там зимою дуже зимно, а літо там дуже коротке. І що зимою кілька місяців зовсім темно і сонце не показується. Пише тітка, що вбого та зле їм там жити. Тому зараз після сніданку мама з цією тіткою, що тут, їдуть у сусіднє містечко, закупити всякого добра на посилку. Тато візьме її з собою в неділю вечором у місто і там надасть.

Поїхали і повернулися аж пізно з полудня з повним багажником тканин, теплих хусток та одягу. Навіть коробку на це все придбали, велику та міцну. Ігорко й Ірка

зустріли їх зараз на ґанку. В руках держали всі свої книжечки, чисто оправлені в папір. Всі "ослячі вушка" на картках були старанно повипростовувані, а наддерті картки позліплювані рівно.

— Ми приготували ці книжки, щоб передати Івасеві й Іні! — заявив Ігор так поважно, як братчик писар читав наказ у таборі. Та Левко розсміявся вголос, бо він думає, що коли він старший, то йому все вільно:

— Ото гарно вибрали! "Михайлик", "Слава не поляже", "Син України"¹⁾! Таж ці всі книжки більшовики за раз забрали б при обшуку! Ще й покарали б тітку й дядька, що до них "контрреволюція"²⁾ приходить.

Ірусі нависли вже сльози на віях, та Ігор штовхнув її ліктем у бік (легше, ніж звичайно це робив) та шепнув:

— Ходи, я ж тобі казав, що буде краще так, як я видумав! — І повів Ірку в сад.

Батьки й дядьки зайнялися списуванням та складанням всього, що мали висилати. То й не цікавилися, що діти роблять. Аж поки почули в саду такий лоскіт та крик, що миттю зірвалися на рівні ноги і вибігли з хати. І було чого поспішати!

Найбільша гиля з великої вишні лежала зламана на траві, на ній перевернена драбина, а під цим усім — придавлений Ігорко. Ірка, як стояла біля кошика з вишнями, так аж сіла в нього з переляку, і не могла нічого навіть сказати, тільки похлипувала стиха. А Бровко бігав кругом, мов навіжений та гавкав, немов просив рятунку.

Всі кинулися до Ігоря, а Левко погнався швидко, мов атомовою ракета в хату, телефонувати по лікаря. Щастя, що лікар жив недалеко, і ще поки витягли Ігоря з-під гилі, затрубіло перед ґанком лікареве авто. Та виявилося, що Ігорко цілий, тільки добре подряпаний та потовчений, ну й ще більше наляканий.

Тривало це майже до вечора, поки все було знов як слід: Ігор заснув, обмашений мастями та обліплений плястрами. А Ірчина суконка, чисто випрана з вишневого соку повисла на шнурі на подвір'ї. Тоді щойно почалося допитування.

Ірка зразу призналася татові, що вони хотіли нарвати вишень, щоб післати Івасеві й Іні. Бо Ігор казав, що коли вони ходять до школи, то мусять мати колись вакації. А там, на півночі, вишень, певно, нема. А вакації без вишень — не вакації.. .

Левко вже відчинив був рота, щоб знов сміятися, але на цей раз тато не дозволив:

— Я вас розумію, що ви теж хотіли післати сестрі та братові щось від себе. І вибрали те, що вам найлюбіше. Та чи подумали ви, що поки посилка дійде, вишні давно попсуються та ще пошкодять все інше, що там є?

Ірка закліпала очима зі щирого здивування, що їй ще досі таке не прийшло на гадку, а тато продовжував:

— Та щоб післати те, що найдорожче, не треба лазити на вишні і ламати дядькові гиляки. Скажи, хіба не дорожче вам за вишні те, що можете жити поміж українцями, хоч і в чужині, що маєте українську школу і належите до новачтва, що можете молитися Богу і читати українські книжечки ?

— Та ми хотіли післати книжечки, а Левко сміявся! — боронилася Ірка.

— Ти вже така велика, що повинна б зрозуміти, чому це неможливе! Тільки тоді,

коли не стане більшовиків і Україна буде знов вільна, Івась та Іня зможуть повернутися в Україну і ніхто не буде боронити їм жити так, як ви живете: на волі. Тому, коли ви будете пильно вчитися про Україну та новакувати, то колись зможете вибороти

волю Україні і врятувати Івася та Іню. Розумієш?

— Розумію, але це довго ждати! — скривилася Ірка.

— На це ніяк не порадиш. Але подумай, як гарно буде, коли ви зустрінетеся з Івасем та Інею в вільній Україні, десь у вишневому саду. Бо знаєш, що в Україні найкращі

вишневі садки, і ти навіть знаєш пісню про них. ..

— Знаю, — промовила Ірка, все ще трохи наїжена. Але таки заспівала непевним голосом:

"Садок вишневий коло хати, Хрущі над вишнями гудуть...3).

Всі стали підтягати за нею, навіть Левко. І тоді Ірка подумала, що вона буде вчитися, щоб лиш недовго ждати до побачення з Інею...

1) "Михайлик" — книжка про хлопця, який допомагав Українській Повстанській Армії в боротьбі проти більшовиків. Цю книжку написала пані М. Дмитренко, що сама була вояком цієї Армії. Цю книжечку видало було підпільне українське видавництво і вона ходила потайки з рук до рук поміж дітьми в Україні. Один примірник цієї книжечки щасливо дістався до Канади, і тут його перевидали, щоб всі українські діти на волі могли її читати.

"Слава не поляже" — книжка про козацьку добу історії України. Вони вийшла у Канаді, і в ній написано про нашу козаччину по правді, а не так, як учать більшовики.

"Син України" — українська книжка, що нагадує відому у світі книжку "Робінзон Крузо".

2) "Контрреволюція" — так називають більшовики всіх людей і книжки, які виступають проти них.

3) "Садок вишневий" — це прегарний і добре знаний вірш Тараса Шевченка.